

Werkwijze Ongewenst Gedrag

De Vonk

2018 – 2022

(Betreft sociale veiligheid: onderdeel van het veiligheidsplan De Vonk)

Inhoudsopgave

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Sociaal veiligheidsbeleid	3
1.2	Contactpersoon	3
1.3	Monitoren	4
1.4	Samenwerking met ouders	4
2.	Ongewenst gedrag	5
2.1	Werkwijze ongewenst gedrag	5
2.1.1	Aanpak ongewenst gedrag	6
3.	Oplossingsgerichte pestaanpak	11
3.1	Pesten en plagen	11
3.2	Pesten en conflict	11
3.3	Stappenplan pestaanpak	12
3.4	Preventief programma	13
3.5	Toezicht	14
3.5.1	Mediatoren	14
3.6	Pestaanpak	15
3.7	Herstel	15
3.8	Schorsing en verwijdering	16
3.9	Digitaal pesten	16
3.10	Antipestcoördinator	17
3.11	Sociale Veiligheid Team	17

1. Inleiding

Scholen zijn vanaf 2015 verplicht zorg te dragen voor de sociale veiligheid op school. Dat betekent dat de school:

- een sociaal veiligheidsbeleid voert;
- een contactpersoon heeft die het beleid t.a.v. pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten;
- de sociale veiligheid en het welbevinden van leerlingen monitort (minimaal één keer per jaar).

1.1 Sociaal veiligheidsbeleid

De Vonk is een Vreedzame School. Dit is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Leerlingen hebben een stem en worden actief aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor hun omgeving, de schoolgemeenschap en de samenleving. De Vreedzame School staat op 5 pijlers:

1. Democratisch overleggen: leren een mening te hebben en te uiten, argumenteren, je verplaatsen in de ander, leren compromissen sluiten, respect voor elkaar en kritisch denken;
2. Conflicten oplossen: leren win-winoplossingen te vinden, onderhandelen, mediatie, van perspectief wisselen en omgaan met boosheid;
3. Verantwoordelijkheid voor de gemeenschap: leren verantwoordelijk te zijn voor elkaar, zorgzaamheid, behulpzaamheid, initiatief leren nemen, participeren en samenwerken;
4. Openstaan voor verschillen: tolerantie, vrijheid van meningsuiting, respect voor andere culturen, levensbeschouwingen en religies;
5. Democratisch ABC: principes van democratie; verkiezingen, vertegenwoordiging en democratische instituties.

Daarmee maken we de groep en de school tot een oefenplaats voor democratisch burgerschap. Want, de school dient niet alleen bij te dragen aan de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar ook aan de sociale vorming van leerlingen.

Met het programma van de Vreedzame School werken we preventief. Maar soms is er behoefte aan meer. Ook op een Vreedzame School kan negatief gedrag als pesten en buitensluiten voorkomen. In dat geval zijn er soms extra activiteiten nodig om tegenwicht te bieden aan dit gedrag. In de Vreedzame school leggen we niet zozeer de nadruk op specifieke kindkenmerken en op bestaande risicofactoren in het kind, maar op de omgeving. Natuurlijk kunnen individuele factoren een rol spelen bij problematisch gedrag, maar ook dan is de nadruk op het beïnvloeden van de omgeving kansrijker dan de nadruk op de factoren van het kind.

Dit document beschrijft de werkwijze die wij hanteren op De Vonk.

1.2 Contactpersoon

In principe is de leerkracht altijd de aangewezen persoon waarmee u het welzijn van uw kind bespreekt. Als u vermoedens heeft van pestgedrag is de leerkracht dan ook degene waarmee u in eerste instantie contact zoekt. Daarnaast kunt u contact opnemen met de pestcoördinator van onze school. De contactgegevens staan op de site: www.devonk-odijk.nl

1.3 Monitoren

Op diverse manieren monitoren wij de veiligheids- en welzijnsbeleving van de leerlingen. Dat doen wij meerdere keren per jaar. In oktober en april nemen wij de Scol af. Dit is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. Tevens nemen wij jaarlijks de veiligheidsthermometer af. Daarnaast wordt jaarlijks een tevredenheidsonderzoek afgenomen onder kinderen, ouders en leerkrachten, waarin ook naar de veiligheids- en welzijnsbeleving wordt gevraagd.

1.4 Samenwerking met ouders

Gedrag van leerlingen ontwikkelt zich in voortdurende wisselwerking met de omgeving. Volwassenen beïnvloeden in belangrijke mate het gedrag van basisschoolleerlingen. Leerkrachten en ouders hebben in dat opzicht dus vooral een voorbeeldfunctie. Dat betekent, dat wij volwassenen ons bewust moeten zijn van ons gedrag, binnen en buiten het zicht van de kinderen. Wij willen immers dat de leerlingen op een respectvolle manier leren omgaan met meningsverschillen en conflicten. We vinden het ontzettend belangrijk met elkaar in gesprek te blijven, zodat we kunnen blijven samenwerken aan de ontwikkeling van het kind.

We benadrukken dan ook dat u met school in gesprek gaat als er iets is. Dan kunnen we er immers wat mee doen. De leerkracht zal altijd tijd vinden om in gesprek te gaan op een moment dat dit mogelijk is. Deze momenten zijn altijd *na* schooltijd.

In dit document dient 'ouders' gelezen worden als ouder(s)/verzorger(s);

In dit document dient 'onderwijsprofessionals' gelezen worden als directie, leerkrachten en onderwijsondersteuners;

In dit document refereert 'kind(eren) of leerling(en)' naar meisjes en jongens.

2. Ongewenst gedrag

De Vonk wil een veilig klimaat, waarin kinderen zich zelf kunnen zijn en zich met plezier kunnen ontwikkelen. Dat betekent dat we een cultuur nastreven, waarin positief sociaal gedrag de norm is. Toch kunnen we niet altijd voorkomen dat er soms ongewenste gebeurtenissen plaatsvinden. In dit document omschrijven wij wat we verstaan onder 'ongewenst gedrag' en op welke manier we daarmee omgaan. Pesten heeft daarin wat ons betreft een speciale plek, mede door de complexiteit en intentionele systematische karakter ervan. In hoofdstuk 3 gaan we daar verder uitvoerig op in.

2.1 Werkwijze ongewenst gedrag

De school geldt als een oefenplaats, waarin leerlingen de kans, tijd (!) en ruimte moeten hebben om te leren. Vaak zijn wij als volwassenen vergeten, dat gewenst gedrag niet altijd vanzelf gaat, en we kinderen moeten uitleggen en leren wat we ermee bedoelen en hoe het eruit ziet. Dat betekent dat kinderen ook de grenzen opzoeken waarbinnen zij zich conform onze regels, normen en waarden dienen te gedragen. De praktijk laat zien dat er veel grijze gebieden zijn: Wanneer gaat spel en ontdekking over in verstoring of probleemgedrag? En wat doen wij als onderwijsprofessionals?

Het is belangrijk dat iedereen – leerlingen, ouders en onderwijsprofessionals- op de hoogte is van de geldende school- en klassenregels en zich daaraan committeren. De regels zijn dus ook voor ouders te lezen op de website van de school. Schoolregels komen tot stand in samenspraak met het hele team; klassenregels worden opgesteld door de leerkracht in samenspraak met de leerlingen van de betreffende groep.

Om zoveel mogelijk duidelijkheid te geven wat wij verstaan onder ongewenst gedrag, baseren wij ons op de indeling van Van Overveld (2013). Zijn jarenlange praktijkonderzoek biedt een handzame verdeling:

- Positief sociaal gedrag;
- Licht verstorend gedrag;
- verzet;
- Probleemgedrag;
- Ernstig probleemgedrag
- Zeer ernstig probleemgedrag

Het doel hiervan is inzicht te geven in wat wij verstaan onder (on)gewenst gedrag en welk handelen het van ons als onderwijsprofessionals vraagt richting leerlingen. En vooral willen wij daarmee gedragsescalatie *voorkomen*.

Een manier om escalatie te voorkomen en/of er op een navolgbare wijze mee om te gaan, leggen wij incidenten die onder 'probleemgedrag, ernstig probleemgedrag en zeer ernstig probleemgedrag' vast met een incidentregistratieformulier in het leerlingvolgsysteem bij de betrokken leerling(en).

2.1.1 Aanpak ongewenst gedrag

De school als oefenplaats betekent dat er dus wel eens wat mis gaat. We gaan er dan ook vanuit dat alle kinderen sociaal positief, licht verstorend gedrag en verzet kunnen laten zien. Dat zijn juist de momenten om gedrag te bekrachtigen of met elkaar te bespreken wat het getoonde gedrag veroorzaakt bij anderen en op welke manier dat anders kan. Als licht verstorend gedrag of verzet omslaat in pestgedrag of probleemgedrag zullen we volgens een eenduidig stappenplan de betreffende situatie adresseren.

Positief sociaal gedrag		Incidentregistratie:	nvt
Voorbeelden	Houdt zich aan de school- en klassenregels; laat positieve werkhouding zien; toont luisterhouding tijdens situaties die daarom vragen; houdt zich aan de afspraken met de onderwijsprofessionals en medeleerlingen.		
Handelen school	Positieve bekrachtiging (individueel en groepsgericht)		
Communicatie ouders	In oudergesprekken worden het welzijn en het gedrag van de leerling besproken.		

Licht verstorend gedrag		Incidentregistratie:	Nee
Voorbeelden	Maakt geintjes, lollig bedoelde opmerkingen (plagerig); laat wisselende luisterhouding zien tijdens situaties die daarom vragen; houdt zich wisselend aan afspraken met de onderwijsprofessionals en medeleerlingen; laat wisselende taakwerkhouding zien.		
Handelen school	Positieve bekrachtiging (individueel en groepsgericht) van wel gewenst gedrag (dit kan ook zijn een vooraf afgesproken beloning als onderdeel van het preventiegesprek); Niet negeren van ongewenst gedrag, maar op rustige toon aanspreken en verwachtingen t.a.v. gewenst gedrag aangeven; Bij herhaling voeren van preventiegesprek met de leerling na schooltijd .		
Communicatie ouders	In oudergesprekken (10-minutengesprekken) worden het welzijn en het gedrag van de leerling besproken; De leerkracht brengt de ouders op de hoogte als er een preventiegesprek heeft plaatsgevonden.		

Verzet		Incidentregistratie: Nee
Voorbeelden	Werkweigering; uitdagend gedrag; brutale antwoorden; herhaalde slechte luisterhouding tijdens situaties die daarom vragen; houdt zich niet aan gemaakte afspraken met de leerkracht en medeleerlingen.	
Handelen school	Positieve bekrachtiging (individueel en groepsgericht) van wel gewenst gedrag (dit kan ook zijn een vooraf afgesproken beloning als onderdeel van het preventiegesprek); Niet negeren van ongewenst gedrag, maar op rustige toon aanspreken en verwachtingen t.a.v. gewenst gedrag aangeven; Voeren van preventiegesprek met de leerling na schooltijd , waarin consequenties worden afgesproken indien sprake is van ongewenst gedrag; Eventueel kort verwijderen uit de groep (waarbij de leerling in een andere groep kan worden gezet met als doel weer aan het werk te gaan).	
Communicatie ouders	In oudergesprekken (10-minutengesprekken) worden het welzijn en het gedrag van de leerling besproken; De leerkracht brengt de ouders op de hoogte van het preventiegesprek (de leerkracht beoordeelt zelf of het preventiegesprek plaatsvindt mét de ouders erbij).	

Probleemgedrag		Incidentregistratie: Ja
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Opzettelijke vernieling schooleigendom - Opzettelijke vernieling eigendom leerling - Intentioneel bezoeken van internetsites die niet gerelateerd zijn aan schoolwerk (porno, geweld (spellen), hacken, koopsites, etc.); - Ongeoorloofd weglopen van school tijdens schooltijden; - Herhaaldelijk verzet: na waarschuwingen en leerlingengesprek aanhoudende werkweigering en/of uitdagend en brutaal gedrag en/of storend gedrag tijdens de lessen, waardoor instructie- en werkmomenten worden gehinderd; - 	
Handelen school	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van de afspraak (afspraken); - Eventueel kort verwijderen uit de groep door plaatsing bij directie of andere groep; - Leerkracht maakt melding van het incident via registratieformulier in leerlingvolgsysteem en stelt directie en intern begeleider op de hoogte; - Er vindt na schooltijd een preventie/correctiegesprek plaats met leerling mét ouders; - Indien het gaat om vernieling van eigendommen bepaalt de leerkracht afhankelijk van de ernst van de vernieling of een preventie/correctiegesprek met de leerling samen met ouders gevoerd wordt (gaat het bijvoorbeeld om het intentioneel breken van een potlood of liniaal zal het gesprek met de leerling mogelijk zonder ouders zijn); - Indien sprake is van vernieling van school- of leerlingeneigendom dienen ouders de kosten te vergoeden; - Indien herhaling, dan wordt opgeschaald naar Ernstig probleemgedrag. 	
Communicatie ouders	<ul style="list-style-type: none"> - LK stelt ouders op de hoogte van het probleemgedrag en spreekt indien van toepassing z.s.m. (in principe dezelfde dag) het preventie/correctiegesprek af; - LK legt afspraken vanuit het preventie/correctiegesprek af in leerlingvolgsysteem en stuurt ouders hiervan een kopie. 	

Ernstig probleemgedrag		Incidentregistratie: Ja
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Verbale agressie naar leerkracht; - Verbale agressie naar leerling(en); - Vechtpartij ((licht) fysiek geweld, zoals schoppen en slaan); - Doorgaan met intentioneel bezoeken van internetsites die niet gerelateerd zijn aan schoolwerk (porno, geweld (spellen), hacken, koopsites, etc.) na eerste registratie Probleemgedrag; - Tweede keer ongeoorloofd weglopen van school tijdens schooltijden na eerste registratie Probleemgedrag; - Ondanks registratie Probleemgedrag doorgaan met aanhoudende werkweigering en/of uitdagend en brutaal gedrag - en/of storend gedrag tijdens de lessen, waardoor instructie- en werkmomenten worden gehinderd; - Herhaaldelijke vernieling van schooleigendom na registratie Probleemgedrag; - Herhaaldelijke vernieling van eigendom leerling na registratie Probleemgedrag. - 	
Handelen school	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van de afspraak (afspraken); - Eventueel kort verwijderen uit de groep door plaatsing bij directie of andere groep; - Leerkracht maakt melding van het incident via registratieformulier in leerlingvolgsysteem en stelt directie en intern begeleider op de hoogte; - Er vindt na schooltijd een correctiegesprek plaats met leerling LK, IB en mét ouders, waarin afspraken worden gemaakt hoe probleemgedrag op te lossen en vastgelegd in Plan van Aanpak; ; - Intern begeleider zal observaties doen; - Indien sprake is van vernieling van school- of leerlingeneigendom dienen ouders de kosten te vergoeden; - Directie licht leerplichtambtenaar in; - Leerling krijgt schriftelijke officiële waarschuwing; - Indien herhaling, dan wordt opgeschaald naar Zeer ernstig probleemgedrag. 	
Communicatie ouders	<ul style="list-style-type: none"> - LK stelt ouders op de hoogte van het probleemgedrag en spreekt indien van toepassing z.s.m. (in principe dezelfde dag) het preventie/correctiegesprek af; - LK legt afspraken vanuit het correctiegesprek af in leerlingvolgsysteem en stuurt ouders hiervan een kopie; - Directie stuurt ouders een schriftelijke officiële waarschuwing; - Ouders krijgen bevestiging van gemaakte afspraken van Plan van Aanpak, zoals door LK vastgelegd in leerlingvolgsysteem; - Evaluatiegesprek met leerling, ouders, LK en IB zoals vastgelegd in Plan van Aanpak; - Evaluatiegesprek wordt vastgelegd in ParnasSys - Ouders krijgen het verslag van evaluatiegesprek zoals is vastgelegd door LK in leerlingvolgsysteem. 	

Zeer ernstig probleemgedrag		Incidentregistratie: Ja
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Herhaaldelijke verbale agressie naar leerkracht, ondanks registratie Ernstig probleemgedrag; - Herhaaldelijke verbale agressie naar leerling(en), ondanks registratie Ernstig probleemgedrag; - Zware fysieke agressie; - Doorgaan met intentioneel bezoeken van internetsites die niet gerelateerd zijn aan schoolwerk (porno, geweld (spellen), hacken, koopsites, etc.) na registratie Ernstig probleemgedrag; - Doorgaan met ongeoorloofd weglopen van school tijdens schooltijden na registratie Ernstig probleemgedrag; - Ondanks registratie Ernstig probleemgedrag doorgaan met aanhoudende werkweigering en/of uitdagend en brutaal gedrag en/of storend gedrag tijdens de lessen, waardoor instructie- en werkmomenten worden gehinderd; - Bedreiging van leerkracht; - Bedreiging van leerling(en); - Jeugdcriminaliteit. 	
Handelen school	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van de afspraak (afspraken); - Kort verwijderd uit de groep door plaatsing bij directie of andere groep; - Leerkracht maakt melding van het incident via registratieformulier in leerlingvolgsysteem en stelt directie en intern begeleider op de hoogte; - Directie licht leerplichtambtenaar in; - Afhankelijk van de ernst van het probleemgedrag kan herstel worden ingezet (zie werkwijze Oplossingsgerichte Aanpak m.b.t. pesten) of direct tot schorsing worden overgegaan. 	
Communicatie ouders	<ul style="list-style-type: none"> - Directie stelt ouders op de hoogte van het probleemgedrag en heeft dezelfde dag het correctiegesprek met leerling, ouders en IB; - IB legt afspraken vanuit het correctiegesprek af in leerlingvolgsysteem en stuurt ouders hiervan een kopie; - Ouders krijgen bevestiging van gemaakte afspraken, zoals door LK vastgelegd in ParnasSys; - Evaluatiegesprek met leerling, ouders, LK en IB zoals vastgelegd in Plan van Aanpak; - Evaluatiegesprek wordt vastgelegd in ParnasSys - Ouders krijgen het verslag van evaluatiegesprek zoals is vastgelegd door LK in ParnasSys. 	

3. Oplossingsgerichte pestaanpak

We verstaan – in navolging van de Vreedzame School- het volgende onder pesten:

- er is sprake van een negatieve intentie, bedoeld om iemand leed te berokkenen;
- er is sprake van herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer personen;
- er is sprake van verschil in macht tussen pester en gepeste (er is sprake van een sterkere en een zwakkere).

Pesten is weloverwogen en proactief, het gebeurt niet per ongeluk of spontaan en is ook geen gevolg van uitlokking. Het is echter een complex groepsproces. Alhoewel uit bovenstaande beschrijving lijkt alsof pesten gaat om één dader tegen één slachtoffer, zijn er veel meer leerlingen bij betrokken in allerlei verschillende rollen die een peestsituatie in stand houden of aanmoedigen. Naast daders en slachtoffers zijn er meelopers en aanmoedigers waardoor de pester(s) zich gesterkt voelt. Als buitenstaanders niet ingrijpen geven ze een signaal van instemming af. Verdedigers kunnen een belangrijke rol spelen. Daarnaast zijn deze rollen niet statisch: afhankelijk van de situatie kan bijvoorbeeld een meeloper een pester worden of een slachtoffer een pester of alle rollen ineen zijn.

Het is niet geheel duidelijk waarom leerlingen elkaar pesten. Uit verschillende onderzoeken komt wel naar voren dat pesten een leerling iets oplevert (in termen van sociale status of verbinding door juist een ander uit te sluiten). De sociale norm in een groep is daarbij wel van belang: als veel leerlingen in een groep optreden tegen pesten is het voor daders veel minder aantrekkelijk om door te gaan met pesten, omdat het geen statusverhoging oplevert.

De Vreedzame School ziet pesten als een fundamenteel groepsproces. Het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wat nodig is, is een sterk tegenwicht: de groep en school dient een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijk zijn voor de gemeenschap, dat je het recht hebt om je zelf te zijn, maar ook de plicht hebt ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft.

3.1 Pesten en plagen

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is er meestal geen sprake van machtsongelijkheid. Bovendien is de insteek van plagen eerder elkaar aan het lachen maken en niet het buitensluiten van iemand of een negatieve intentie.

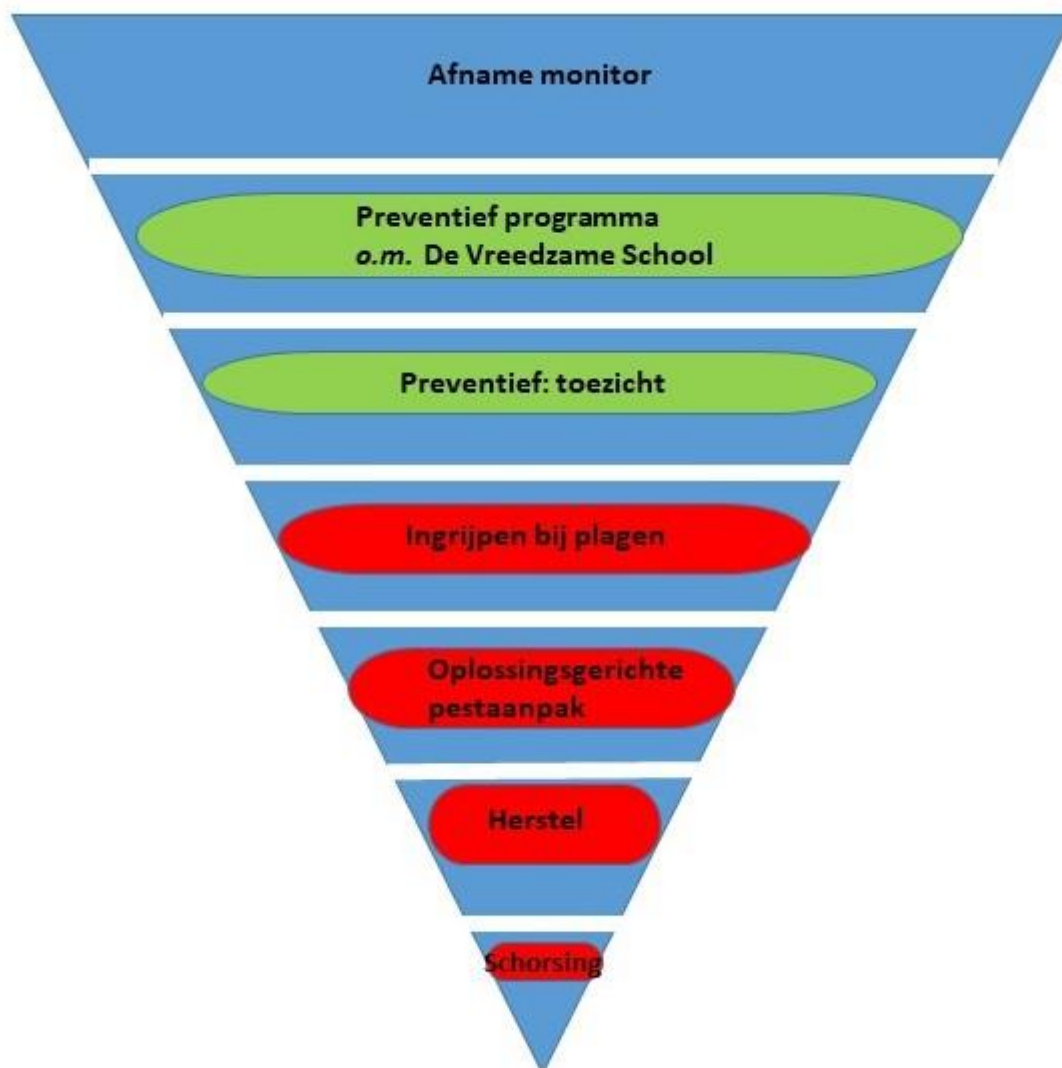
3.2 Pesten en conflict

Er is een verschil tussen een conflict en pesten. Een conflict is een verschil van mening of belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een ruzie, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk er nog even mee door te gaan.

We zetten de aanpak van de Vreedzame School in om pesten preventief voor te zijn. De realiteit is echter dat pesten op elke school voorkomt. Wanneer er zich pestincidenten voor doen, die we niet kunnen stoppen met behulp van het Vreedzame School programma, zullen we andere middelen inzetten. Als alle andere middelen zijn uitgeput, kan dit resulteren in schorsen of verwijderen van een leerling.

3.3 Stappenplan pestaanpak

De aanpak op onze school is gericht op preventie. Dat betekent enerzijds de vinger aan de pols houden hoe de leerlingen hun veiligheid en welzijn beoordelen (afname monitor). Anderzijds gaat het om het creëren van een schoolsamenleving, waarin kinderen kunnen en mogen oefenen om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen, waarin schoolleiding en leerkrachten een duidelijk sociale en morele norm uitdragen, waarin de groeps- en schoolregels duidelijk zijn en worden nageleefd door voorbeeldgedrag en toezicht. En waar wordt ingegrepen als de situatie dat vraagt. En waar dit tevens gedragen wordt door de ouders.

Preventiepiramide (2015, CED-groep. De Vreedzame School)

3.4 Preventief programma

Aanpak	Gedrag leerkrachten/ schoolleiding
Uitdragen expliciete Sociale en morele norm	<ul style="list-style-type: none"> - Bij hoofdingang begroet schoolleiding de leerlingen; - leerkrachten geven leerlingen bij binnenkomst en afscheid een hand; - Leerkrachten werken met opstekers waarmee gewenst gedrag wordt bekrachtigd; - In de hal hangt 'de grondwet' van de school; - Iedereen in school hanteert en interpreteert de regels op dezelfde manier; - Leerkrachten en schoolleiding zijn zich bewust van moreel pedagogisch leiderschap en laten hierin voorbeeldgedrag zien; - Leerkrachten en andere volwassenen handhaven de regels, door: <ul style="list-style-type: none"> o modelgedrag te vertonen; o leerlingen aan de regels te herinneren; o positief gedrag zichtbaar te belonen; o toezicht te houden binnen en buiten de school; o leerlingen aan te spreken als ze zich niet aan de regels houden (correctie); o leerkrachten herhalen de regels regelmatig in de groep ter herinnering. - Leerkrachten investeren pro-actief in de relatie, competentie en autonomie van de leerling door eigen waarden, normen, overtuigingen en meningen voor te leven; - Leerlingen worden gezien door alle medewerkers van school: iedereen doet er toe; - Aanbod van diverse trainingen m.b.t. veilig gebruik van sociale media en internet.
De school is een gemeenschap	<ul style="list-style-type: none"> - Leerkrachten zetten activiteiten in ter bevordering van een positieve groep; - Leerlingen krijgen tijd en ruimte om samen te werken door inzetten van coöperatieve werkvormen; - Leerkracht en leerlingen maken samen klassenregels; - Leerlingen leren welk gedrag wordt verwacht in 'vrije' situaties, zoals: <ul style="list-style-type: none"> o het schoolplein is wandelgebied; o welke ingang gebruik je bij binnenkomst en uitgaan van de school en de pauzes; o hoe gedraag je je tijdens de vrije spelsituaties binnen en buiten de school; o hoe lopen we naar gymnastiek, welk gedrag in de kleedkamer en bij binnenkomst gymzaal, hoe helpen bij het klaarzetten en opruimen van materiaal;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ gangen zijn wandelgebied; ○ hoe loop je op de trap. - Tijdens groepsvormingsweken (tot herfstvakantie) volgen alle leerlingen vanaf groep 3 'Rots en Water gym'; - Tijdens groepsvormingsweken wordt positief beloond met schelpen op schoolniveau door leerkrachten en schoolleiding. Dit wordt herhaald na kerstvakantie; - School organiseert groepsdoorbrekende (onderwijs)activiteiten; - School organiseert een informatie-avond voor ouders; - Leerkrachten bieden in alle groepen het hele schooljaar het Vreedzame School programma aan; - De school heeft een leerlingenraad, zodat leerlingen medeverantwoordelijkheid kunnen dragen voor de schoolgemeenschap.
--	---

3.5 Toezicht

Uit landelijke metingen blijkt dat kinderen zich over het algemeen in de klas meestal veilig voelen, maar veel minder op het plein, in de gangen of tussen school en thuis. Voldoende toezicht is belangrijk in het voorkomen van peestsituaties. Tegelijkertijd zijn dat echter ook situaties waarin kinderen elkaar beter leren kennen en hun zelfstandigheid kunnen oefenen. In die zin kan 'te veel' toezicht ook belemmerend werken in de ontwikkeling van leerlingen. Als de situatie het mogelijk maakt, kan het dus wenselijk zijn om wat minder toezicht en controle uit te oefenen.

De volwassenen op school zijn verantwoordelijk voor het toezicht van alle kinderen in alle schoolsituaties. Dat betekent dat kinderen kunnen worden aangesproken door alle volwassenen op hun gedrag. En dat we er ook vanuit gaan dat alle kinderen zich aangesproken zullen voelen door volwassenen. Onder het aanspreken van kinderen verstaan we, dat we positief gedrag hardop benoemen, dat we op een rustige toon corrigeren, dat we expliciet aangeven welk ongewenst gedrag we hebben gezien en wat ervan de leerling wordt verwacht.

Toezicht houden betekent, dat het onderwijzend en ondersteunend personeel zo veel mogelijk rond loopt. Tijdens de pauzes zijn er altijd leerkrachten aanwezig op het plein. In de grote pauze zijn er daarnaast ook nog medewerkers aanwezig van de Sport TSO.

3.5.1 Mediatoren

Tijdens elke pauze zijn er ook twee mediators aanwezig op het plein. Dit zijn leerlingen uit de groepen 7 en 8 die speciaal hiervoor zijn opgeleid. Zij zijn voor alle kinderen herkenbaar. De kinderen houden *geen* toezicht, maar kunnen door medeleerlingen worden gevraagd te helpen bij kleine conflictjes die zich tijdens speelsituaties kunnen voordoen. Denk daarbij aan onenigheden over wie er op een step mag en/of voor hoe lang, of het wel of geen doelpunt was, wie met de schep mag spelen, gehanteerde spelregels, etc. De ervaring leert dat kinderen elkaar vaak veel beter begrijpen dan volwassenen doen en de oplossingen om die reden ook meestal snel gevonden

worden door alle betrokkenen. Bovendien leren de kinderen dat conflicten erbij horen, maar door er met elkaar over te praten snel duidelijk wordt hoe het met elkaar op te lossen.

3.6 Pestaanpak

Mocht er toch een peestsituatie zijn ontstaan, dan hanteren wij de Support Group Method (voorheen bekend als de No Blame Approach). Het idee achter deze aanpak is, dat het een beroep doet op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep. De aanpak:

- betreft leerlingen bij het probleem, niet alleen de 'probleemleerling', maar ook andere leerlingen;
- is oplossingsgericht;
- benut de positieve invloed van leeftijdgenoten;
- legt een focus op de relatie met de groep;
- richt zich op de verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar;
- gaat niet uit van schuld, verwijten of straf;
- gaat uit van het goede in elk kind;
- moedigt empathie aan;
- gaat ervan uit dat iedereen verantwoordelijk is;
- werkt snel, positief en oplossingsgericht (meestal is er één of twee gespreksronden nodig om de peestsituatie te stoppen);
- geeft de pester de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

De aanpak kent de volgende stappen:

Stap 1. De leerkracht spreekt met het gepeste kind.

Als het kind hulp wil stelt de leerkracht met de leerling een steungroep samen van 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder de pester(s), meelopers of buitenstaanders (meisjes en jongens);

Stap 2. De leerkracht heeft een gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling), waarin de leerlingen worden gevraagd met ideeën en voorstellen te komen met als doel het pesten te stoppen;

Stap 3: De leerkracht heeft na ongeveer een week een tweede gesprek met de gepeste leerling met de vraag hoe het nu met het kind gaat;

Stap 4: De leerkracht heeft na ongeveer een week een tweede gesprek met de steungroep, waarin elke deelnemer vertelt wat hij of zij heeft gedaan om de peestsituatie te stoppen.

Soms is het nodig, dat deze cyclus nog een keer wordt herhaald, zodat het nieuwe gedrag wordt ingeslepen.

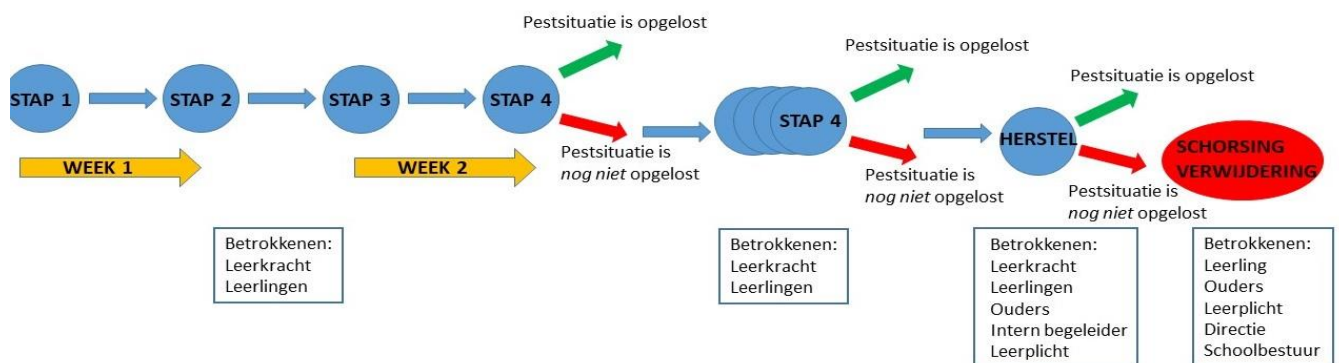
3.7 Herstel

Als het stappenplan twee keer is doorlopen en er is geen of te weinig verbetering in de situatie naar het oordeel van de leerkracht(en), zal de intern begeleider samen met betrokken leerkracht(en), de ouders van de pester(s) en de gepeste en betrokken leerlingen in gesprek gaan met als doel een plan van aanpak om de peestsituatie op te lossen. Het plan van aanpak geldt tevens als formele waarschuwing aan de pester. De acties zijn per definitie maatwerk: er kan een specifiek programma worden ingezet, zoals meidenvenijn of een begeleidingstraject worden gestart door een externe hulpverlener. In het plan van aanpak zullen alle te volgen stappen zijn beschreven die zullen moeten leiden tot een oplossing. Het plan van aanpak zal na een vooraf afgesproken periode worden

geëvalueerd door alle betrokkenen. De leerplichtambtenaar zal voorafgaande aan en tijdens dit proces op de hoogte worden gehouden.

3.8 Schorsing en verwijdering

Mocht boven beschreven methode geen oplossing bieden, omdat de pester haar of zijn gedrag niet bijstelt, niet wil meewerken of in herhaling vervalt, zullen wij overgaan tot schorsing en verwijdering. Optreden is geboden als de fysieke en/of sociale en emotionele veiligheid van leerlingen, leerkrachten of ouders in het geding is. Schorsing wordt ingezet in nauw overleg met de leerplichtambtenaar en het schoolbestuur van de stichting Fectio. Alleen de directie neemt het besluit tot schorsing. De afspraken rondom de schorsing worden schriftelijk vastgelegd en aan alle betrokkenen beschikbaar gesteld. Ouders hebben het recht binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Schema Oplossingsgerichte pestaanpak

3.9 Digitaal pesten

Een situatie waar (alleen) digitaal wordt gepest, beschouwen wij in de basis als hetzelfde als het hierboven beschreven 'klassieke' pesten. Er zijn echter ook verschillen. Vaak is het anoniem en gaat het pesten ook door als je thuis bent. Het is vaak onzichtbaar voor ouders en leerkrachten en kan (daarom) lang door gaan. Het is daarom van groot belang dat kinderen weten dat ze dit kunnen en moeten melden bij hun ouders, zodat er kan worden ingegrepen. School zien wij als een oefenplaats voor kinderen hoe veilig om te gaan met sociale media. Er wordt in het programma van De Vreedzame School dan ook aandacht aan besteed. Daarnaast biedt de school ook lessen aan in veilig internet- en sociale mediagebruik door externen.

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen weten, dat als er sprake is van digitaal pesten zij dit ook op school kunnen melden. De leerling kan hiervoor terecht bij een leerkracht, de intern begeleider, de pestcoördinator of de directie. Het gaat altijd om een *vertrouwelijke* melding. In nauw overleg met de gepeste leerling zal worden bekeken welke stappen genomen gaan worden en wie erbij betrokken wordt om de digitale pestsituatie op te lossen.

3.10 Antipestcoördinator

De interne vertrouwenspersoon en de intern begeleider in onze school zijn tevens de antipestcoördinatoren. Alhoewel bij al het onderwijskundig en ondersteunend personeel binnen school taken zijn weggelegd om het pesten tegen te gaan, heeft de antipestcoördinator een takenpakket met de volgende taakomschrijving op dit specifieke terrein:

- ontwikkelen, actualiseren en levend houden van het beleid en de aanpak m.b.t. burgerschap (Vreedzame School) zoals dit binnen De Vonk wordt vormgegeven;
- Fungeren als vraagbaak op het betreffende vakgebied voor collega's;
- Bijdragen aan inhoudelijke kennis op dit vakgebied;
- Directie adviseren;
- Bewaken kwaliteit van uitvoering van De Vreedzame School;
- Coördineren ouderbijeenkomsten rondom De Vreedzame School.

3.11 Sociale Veiligheid Team

De Vonk heeft een Sociale Veiligheid Team. Daarin hebben de anti-pest coördinatoren en de directie zitting. Het team is aanspreekpunt voor het team en geeft ondersteuning en advies bij de uitvoering van het Vreedzame School programma.